

LIBRI GEDANENSES XXXIV

BARTŁOMIEJ SIEK
DYSERTACJE
LEKARZY GDAŃSKICH
W ZBIORACH BIBLIOTEKI GDAŃSKIEJ
– PERSPEKTYWY BADAWCZE

W badaniach nad historią medycyny gdańskiej jednym z głównych problemów jest ustalenie listy lekarzy praktykujących w Gdańsku w epoce nowożytnej, w tym także listy fizyków (lekarzy) miejskich¹. Przyczyną problemów w sprawie tak oczywistej jest zaginięcie (zniszczenie?) w trakcie II wojny światowej akt fizyka-tu, które przez badaczy okresu przedwojennego nie zostały w pełni opracowane. Punkt wyjścia dla współczesnych badań stanowi – niestety niedokończony – cykl artykułów Friedricha Schwarza². Szczęśliwie ocalało podstawowe źródło dla badań biobibliograficznych nad gdańską medycyną, czyli *Vitae medicorum Gedanensium* – XVIII-wieczny rękopiśmienny słownik biograficzny lekarzy gdańskich³. Niemniej cenny jest współoprawny z tym rękopisem *Verzeichniss der Physicorum in Dantzig*⁴. Najważniejszymi publikacjami dotyczącymi m.in. kwestii ustalenia czynnych zawodowo, praktykujących w Gdańsku lekarzy pozostają monografie autorstwa Stanisława Sokoła⁵. Wobec trud-

¹ Najnowsza jej wersja por. A. Szarszewski, *Fizycy miejscy*, [w:] *Gedanopedia*, http://www.gedanopedia.pl/gdansk/?title=FIZYCY_MIEJSCY# [dostęp: 28.02.2017].

² Opracowana przez F. Schwarza numerowana lista obejmuje 168 nazwisk lekarzy gdańskich od XVI wieku do 1699 roku, patrz: F. Schwarz, *Verzeichnis der Danziger Ärzte. I. 16. Jahrhundert*, „Danziger familiengeschichtliche Beiträge“ 4 (1939), s. 27–36; F. Schwarz, *Danziger Ärzte im 16.–18. Jahrhundert*, Teil 2: 1600–1651, „Danziger familiengeschichtliche Beiträge“ 5 (1940), s. 21–32; F. Schwarz, *Danziger Ärzte im 16.–18. Jahrhundert*, Teil 3: 1651–1699, „Danziger familiengeschichtliche Beiträge“ 6 (1941), s. 13–22.

³ B. Siek, A. Szarszewski, *Vitae medicorum Gedanensium Ludwiga von Hammena i Valentina Schlieffa*, Gdańsk 2015.

⁴ Tenże, *Vitae medicorum Gedanensium: rękopis z połowy XVIII w. ze zbiorów Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk*, „Studia Źródłoznawcze” 53 (2015), s. 151.

⁵ S. Sokół, *Historia chirurgii w Polsce*, cz. 1: *Chirurgia okresu cechowego*, Wrocław 1967; tenże, *Historia gdańskiego cechu chirurgów 1454–1820*, Wrocław 1957; tenże, *Medycyna w Gdańsku w dobie Odrodzenia*, Wrocław 1960.

ności wynikających ze stanu zachowania kolekcji archiwalnych koniecznością staje się wykorzystanie innych grup źródeł⁶, w tym książki medycznej⁷.

Stanowiące część zbiorów obecnej PAN Biblioteki Gdańskiej dysertacje i publikacje praktykujących w Gdańsku lekarzy znalazły się tam jako dary autorów⁸. Ponadto prace wydawane w drukarniach gdańskich trafiały do ówczesnej Biblioteki Rady Miejskiej jako egzemplarz obowiązkowy. Analiza tego zespołu umożliwia rozpoznanie wielu problemów badawczych związanych z aktywnością zawodową lekarzy gdańskich. Sam fakt obecności tych publikacji w zbiorach bibliotecznych może stanowić wskazówkę, że autor miał bardzo poważne plany zawodowe związane z Gdańskiem. Miarą znaczenia medycyny gdańskiej może być fakt, że wielu lekarzy z Gdańska było lekarzami królów Polski (nie tylko tytularnymi). W Gdańsku nie było możliwości uzyskania stopnia doktora, co było koniecznością w przypadku pełnienia funkcji fizyka miejskiego, ale wysoki poziom kształcenia w Gdańskim Gimnazjum Akademickim stanowił bardzo dobrą podstawę dla dalszych studiów medycznych⁹.

Już wstępne rozpoznanie zasobu Biblioteki Gdańskiej pozwoliło dostrzec szereg możliwości badawczych, wykraczających poza pierwotne założenie uzupełnienia listy Schwarza. Analizie poddano wybrane druki – łącznie jest to zbiór dwudziestu pięciu tekstów – ujęte pod sygnaturami: XIX q. 83d, XIX q. 83f, Fa 69 8° i Sa 30 8°. W skład tego zbioru wchodzi trzynaście rozpraw określonych jako doktorskie, siedem rozpraw przygotowanych przez studentów Gdańskiego Gimnazjum Akademickiego, cztery teksty bez określonego na stronie tytułowej charakteru publikacji oraz jedna praca przedstawiona w celu uzyskania stanowiska uniwersyteckiego¹⁰. Znaczenie planowanych badań wynika przede wszystkim z faktu, że dla dziejów medycyny gdańskiej w epoce nowożytnej wciąż brak zestawień statystycznych dotyczących nie tylko

⁶ Na gruntowne rozpoznanie czeka korespondencja gdańskich lekarzy, dotychczasowe publikacje bowiem ograniczają się do prezentacji wybranych dokumentów – np.: A. Saar-Kozłowska, *Śmierć i problemy pochówku Anny Wazówny w Brodnicy*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo” 27 (1996), s. 45–94 (w tym artykule przedrukowano dwa listy lekarza Joachima Posseliusa w oryginalnej wersji niemieckiej i w polskim tłumaczeniu); A. Ryś, B. Siek, *Korespondencja Joachima Oelbafa z Casparem Baubinem*, [w:] *Joachim Oelbaf i jego następcy*, red. A. Szarszewski, B. Siek, Gdańsk 2013, s. 51–58 (w tym rozdziale przedrukowano trzy listy Joachima Oelbafa (tekst łaciński)).

⁷ Istniejące prace na ten temat wciąż nie wyczerpują bogactwa materiału źródłowego. Pracą klasyczną pozostaje monografia: S. Sokół, M. Pelczarowa, *Księgozbiór gdańskich lekarzy Krzysztofa i Henryka Heyllów*, Gdańsk 1963; jedna z najnowszych publikacji: M. Otto, *Książka przyrodniczo-medyczna w gdańskich księgozbiorach prywatnych między XV a XVIII wiekiem*, [w:] *Joachim Oelbaf...*, red. A. Szarszewski, B. Siek, s. 103–109.

⁸ Dotarcie do tej kolekcji było możliwe dzięki Janowi M. Krzemińskiemu, por. A. Szarszewski, *Tajemnice czarnej skrzynki, czyli jak to jest z pamięcią*, [w:] *Verba volant, scripta manent : księga pamiątkowa poświęcona Janowi Michałowi Krzemińskiemu (1943–2010)*, red. A. Baliński, Gdańsk 2014, s. 193.

⁹ A. Szarszewski, *Medycyna i jej więzi z Gdańskim Gimnazjum Akademickim*, [w:] *Gdańskie Gimnazjum Akademickie*, t. 5: *Źródła i artykuły*, red. L. Mokrzecki, M. Brodnicki, Gdańsk 2012, s. 81–90.

¹⁰ Alfabetyczny wykaz wszystkich tych druków znajduje się w aneksie. Wybrano publikacje z końca XVII i początku XVIII wieku, cykl bowiem artykułów Schwarza obejmuje okres do roku 1699, a celem prowadzonych badań jest weryfikacja i uzupełnienie listy Schwarza.

liczebności środowiska lekarskiego, ale także takich zagadnień jak tematy najchętniej podejmowane przez studiujących medycynę w Gdańskim Gimnazjum Akademickim, popularność wybieranych przez nich uniwersytetów, mobilność lekarzy związanych z Gdańskiem czy to przez urodzenie, czy to przez jeden z etapów kształcenia i pracy zawodowej.

W analizowanym zespole tekstów ze zbiorów Biblioteki Gdańskiej znajduje się dysertacja lekarza nieuwzględnionego przez Schwarza w opublikowanych artykułach. Lista Schwarza nie zawiera bowiem nazwiska Michaela Lüttckego, który stopień doktora uzyskał w Erfurcie w roku 1724, a znajduje się na niej Traugott Lohr (poz. 163), który na tym samym uniwersytecie doktoryzował się dwa lata później. Przyczyną nieuwzględnienia M. Lüttckego nie powinien być fakt pochodzenia z Koszalina (na stronie tytułowej swojej rozprawy¹¹ określony jako Cussalino-Pomeranus), skoro Schwarz ujął w swoim zestawieniu pochodzącego z Kłajpedy Michaela Burgera (poz. 152), na stronie tytułowej swojej rozprawy¹² określonego jako Memelā Prussus). Przywołane postaci pozwalają też określić mobilność przyszłych lekarzy i absolwentów tego kierunku nie tylko w regionie Pomorza i Prus. Dzięki dopowiedzeniom umieszczonym przy nazwiskach na stronach tytułowych rozpraw doktorskich lub rozpraw przygotowywanych na zakończenie nauki w Gdańskim Gimnazjum Akademickim można stwierdzić, że spośród dwudziestu czterech¹³ autorów analizowanych tekstów gdańszczanami było osiemnastu. Oprócz przywołanych powyżej M. Lüttckego i M. Burgera uczonymi lub studentami spoza Gdańska byli także Christianus Sendel¹⁴, Otto Joachimus Willer¹⁵, Traugott Lohr¹⁶ i Johannes Ernestus Steinhart¹⁷. Praca ze źródłami daje też dostęp do danych nieuwzględnianych w katalogach, na stronach bowiem tytułowych znajdują się niekiedy dopiski byłych właścicieli lub osób korzystających wcześniej z danych publikacji. W przypadku omawianej kolekcji dopiski umieszczone na stronach tytułowych trafiają się w drukach współoprawnych pod sygn. XIX q. 83d

¹¹ M. Lüttcke, *Dissertatio inauguralis medica de plica vom Juden-Zopff*, Erfordiae 1724; współoprawne, sygn. XIX q. 83d (2).

¹² M. Burger, *Dissertatio medica inauguralis de morbum ossium*, Lugduni Batavorum 1712; współoprawne, sygn. Fa 69 8° (18).

¹³ Pośród dwudziestu pięciu tekstów dwa są tego samego autora, Johanna Philippa Breyniusa: *Dissertatio botanico-medica de radice gin-sem, seu nisi et chrysanthemo bidente zeylanico acmella dicto* (Lugduni Batavorum 1700) oraz *Dissertatio medica inauguralis de fungis officinalibus et eorum usu in medicina* (Lugduni Batavorum 1702); współoprawne, sygn. Fa 69 8° (25, 26).

¹⁴ Pochodził z Elbląga, kształcił się w Gdańskim Gimnazjum Akademickim, autor rozprawy *De religione medicī* (Gedani 1740); współoprawne, sygn. Sa 30 8° (30).

¹⁵ Pochodził z Lęborka, kształcił się w Gdańskim Gimnazjum Akademickim, autor rozprawy *Disputatio medica de infantis post matris obitum partu* (Gedani 1722?); współoprawne, sygn. Sa 30 8° (31).

¹⁶ Pochodził z Nordhausen w Turyngii; zgodnie z informacją na stronie tytułowej miał praktykę lekarską w Gdańsku (*Medicinae Practicus Gedanensis*), doktorat uzyskał w Erfurcie w roku 1726 na podstawie rozprawy: *Disputatio inauguralis medica de colica flatulenta incolis Gedanensibus frequentissima*; współoprawne, sygn. XIX q. 83d (3).

¹⁷ Pochodził z Kołobrzegu; fizyk gdański (lista Schwartza poz. 130), doktorat uzyskał we Frankfurcie nad Odrą w roku 1694 na podstawie rozprawy: *Dissertatio inauguralis de atherapeusia morborum*; współoprawne, sygn. XIX q. 83d (4).

i dotyczą biografii autorów. W przypadku wspomnianego powyżej J.E. Steinharta odręczny dopisek określa go jako praktyka i następnie fizyka gdańskiego (*Practicus postea et Physicus Ged.*). W przypadku jego syna, Salomona Ernsta Steinharta, notatka na stronie tytułowej jego doktoratu¹⁸ informuje o tym, że chodzi o syna Johanna Ernsta, który prowadził praktykę lekarską w Zamościu i zmarł tam 11 kwietnia 1737 roku (*Filius Joannis Ernesti/Medicinae Practicus Zamoscii/obiit ibidem 1737. 11. April.*) (il. 1). Na stronie tytułowej doktoratu M. Lüttkego umieszczona jest odręczna notka, że był on lekarzem praktykującym w Gdańsku, a od roku 1734 fizykiem w Słupsku (*Practicus Gedanensis et ab 1734 Phisicus Stolpensis*) (il. 2). Dopisek na stronie tytułowej doktoratu Joannesa Losego¹⁹ informuje, że mieszkał on w Grudziądzu i zmarł tam w roku 1739 (*lebte in Graudenz, starb daselbst 1739*) (il. 3). Pod sygnaturą XIX q. 83f w rozprawie Daniela Gödtkego²⁰ znajduje się na stronie tytułowej odręcznie dopisana informacja, że zmarł on w czasie podróży (*obiit in peregrinatione*) (il. 4).

Ze względu na skromny zakres analizowanego zbioru trudno, w przypadku tematyki prac z zakresu medycyny, wyjść poza ogólne sformułowanie o różnorodności podejmowanych zagadnień. Tym bardziej interesujące wydają się perspektywy badawcze na tym właśnie polu. Zwłaszcza w sytuacji, w której udałoby się najpierw opracować wykaz absolwentów Gdańskiego Gimnazjum Akademickiego, którzy studiowali medycynę.

Pomijając siedem tekstów wydrukowanych w Gdańsku jako rozprawy absolwentów Gimnazjum, pozostałe publikacje wychodziły z drukarni ośmiu europejskich ośrodków naukowych, spośród których można dostrzec niewielką przewagę Lejdy (sześć druków). Kolejne wedle liczby publikacji miasta to Erfurt (trzy druki), Frankfurt nad Odrą, Halle i Królewiec (po dwa druki), oraz Amsterdam, Lipsk i Utrecht (po jednym druku).

Fakt, że nawet tak niewielka, jak omawiana w tym artykule, część kolekcji dysertacji lekarzy gdańskich zgromadzonych w PAN Bibliotece Gdańskiej umożliwiła i częściowe uzupełnienia istniejącej literatury przedmiotu, i rozszerzenie pola badawczego, czyni jak najszybsze rozpoznanie całości zasobu jednym z najpilniejszych zadań stojących przez historykami medycyny gdańskiej.

BIBLIOGRAFIA

Otto M., *Książka przyrodniczo-medyczna w gdańskich księgozbiorach prywatnych między XV a XVIII wiekiem*, [w:] *Joachim Oelhaf i jego następcy*, red. A. Szarszewski, B. Siek, Gdańsk 2013, s. 103–109.

Ryś A., Siek B., *Korespondencja Joachima Oelhafa z Casparem Baubinem*, [w:] *Joachim Oelhaf i jego następcy*, red. A. Szarszewski, B. Siek, Gdańsk 2013, s. 51–58.

¹⁸ *Dissertatio inauguralis medica de epilepsia uterina*, Francofurti ad Viadrum 1726; współoprawne, sygn. XIX q. 83d (5).

¹⁹ *Disputatio inauguralis medica de caduco pulmonum*, Erfordiae 1705; współoprawne, sygn. XIX q. 83d (1).

²⁰ *Disputatio anatomica de structura medulae spinalis et inde provenientium nervorum*, Amstelodami 1666; współoprawne, sygn. XIX q. 83f (1).

- Saar-Kozłowska A., *Śmierć i problemy pochówku Anny Wazówny w Brodnicy*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo” 27 (1996), s. 45–94.
- Schwarz F., *Danziger Ärzte im 16.–18. Jahrhundert*, Teil 2: 1600–1651, „Danziger familiengeschichtliche Beiträge” 5 (1940), s. 21–32.
- Schwarz F., *Danziger Ärzte im 16.–18. Jahrhundert*, Teil 3: 1651–1699, „Danziger familiengeschichtliche Beiträge” 6 (1941), s. 13–22.
- Schwarz F., *Verzeichnis der Danziger Ärzte. I. 16. Jahrhundert*, „Danziger familiengeschichtliche Beiträge” 4 (1939), s. 27–36.
- Siek B., Szarszewski A., *Vitae medicorum Gedanensium Ludwiga von Hammena i Valentina Schlieffa*, Gdańsk 2015.
- Siek B., Szarszewski A., *Vitae medicorum Gedanensium: rękopis z połowy XVIII w. ze zbiorów Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk*, „Studia Źródłoznawcze” 53 (2015), s. 145–153.
- Sokół S., *Historia chirurgii w Polsce*, cz. 1: *Chirurgia okresu cechowego*, Wrocław 1967.
- Sokół S., *Historia gdańskiego cechu chirurgów 1454–1820*, Wrocław 1957.
- Sokół S., *Medycyna w Gdańsku w dobie Odrodzenia*, Wrocław 1960.
- Sokół S., Pelczarowa M., *Księgozbiór gdańskich lekarzy Krzysztofa i Henryka Heyllów*, Gdańsk 1963.
- Szarszewski A., *Medycyna i jej więzi z Gdańskim Gimnazjum Akademickim*, [w:] *Gdańskie Gimnazjum Akademickie*, t. 5: *Źródła i artykuły*, red. L. Mokrzecki, M. Brodnicki, Gdańsk 2012, s. 81–90.
- Szarszewski A., *Tajemnice czarnej skrzynki, czyli jak to jest z pamięcią*, [w:] *Verba volant, scripta manent: księga pamiątkowa poświęcona Janowi Michałowi Krzemińskiemu (1943–2010)*, red. A. Bałiński, Gdańsk 2014, s. 185–194.
- Szarszewski A., *Fizycy miejscy*, [w:] *Gedanopedia*, http://www.gedanopedia.pl/gdansk/?title=FIZYCY_MIEJSCY# [dostęp: 28.02.2017].

ANEKS

Alfabetyczny wykaz wszystkich rozpraw medycznych poddanych analizie. Opis bibliograficzny uproszczony, oznaczenie odpowiedzialności w mianowniku, tytuł skrócony z pominięciem przypadków zależnych: informację o celu przedstawienia rozprawy podano, jeśli znajdowała się na karcie tytułowej.

- Johannes Simon BECKENSTEIN: *Dissertatio physico-medica de torturis*. Regiomonti 1707 (sygn. Fa 69 8°)
- Johannes Philippus BREYNIUS: *Dissertatio botanico-medica de radice gin-sem, seu nisi et chrysanthemo bidente zeylanico acmella dicto*. Lugduni Batavorum 1700 (sygn. Fa 69 8°)
- Johannes Philippus BREYNIUS: *Dissertatio medica inauguralis de fungis officinalibus et eorum usu in medicina [...]* pro gradu doctoratus. Lugduni Batavorum 1702 (sygn. Fa 69 8°)
- Christianus BUKKY: *Disputatio medica inauguralis de medicina stercoraria [...]* pro gradu doctoratus. Trajecti ad Rhenum 1700 (sygn. Fa 69 8°)
- Michael BURGER: *Dissertatio medica inauguralis de morbum ossium [...]* pro gradu doctoratus. Lugduni Batavorum 1712 (sygn. Fa 69 8°)
- Aegidius Benedictus CRETLOV: *Disputatio medica de circulatione sanguinis, medicina universalis*. Gedani 1744 (sygn. Sa 30 8°)
- Joannes Andreas GADEBUSCH: *Disputatio physiologica de accessu aeris per pulmones in sanguinem dubio*. Gedani 1732 (sygn. Sa 30 8°)
- Jacobus GELLENIN: *Dissertatio inauguralis medica de excerniculis capitis, recentioribus inventis anatomicis illustrata [...]* pro gradu doctorali. Halae Magdeburgicae 1712 (sygn. Fa 69 8°)
- Daniel GÖDTKE: *Disputatio anatomica de structura medulae spinalis et inde provenientium nervorum*. Amstelodami 1666 (sygn. XIX q. 83f)

- Joannes Jacobus KNAPIUS: Disputatio anatomica de tendine Achillis disrupto et arteriis in osseam substantiam degeneratis. Gedani 1730 (sygn. Sa 30 8°)
- Joannes Ernestus KULMUS: Disputatio botanico-physica de literis in ligno fagi reportis. Gedani 1730 (sygn. Sa 30 8°)
- Traugott LOHR: Disputatio inauguralis medica de colica flatulenta incolis Gedanensibus frequentissima [...] pro gradu doctoris. Erfordiae 1726 (sygn. XIX q. 83d)
- Joannes LOSE: Disputatio inauguralis medica de caduco pulmonum [...] pro licentia summos in arte medica honores, insignia ac privilegia doctoralia. Erfordiae 1705 (sygn. XIX q. 83d)
- Michael LÜTTCKE: Dissertatio inauguralis medica de plica vom Juden-Zopf [...] pro licentia summos in arte medica honores ac privilegia doctoralia. Erfordiae 1724 (sygn. XIX q. 83d)
- Daniel Gottlieb MESSERSCHMIED: Dissertatio solemnis medica de ratione praeside universae medicinae [...] pro gradu doctorali. Halae Magdeburgicae 1713 (sygn. Fa 69 8°)
- Johannes MÖLLERUS: Lectionum pathologico-medicarum exercitatio quarta de symptomatum natura, differentiis et causis. Lipsiae 1651 (sygn. XIX q. 83d)
- Casparus PRUFERUS: Disputatio physiologica inauguralis de calido innato [...] pro obtinendo loco in facultate medica ordinario. Regiomonti 1624 (sygn. XIX q. 83d)
- Joannes Eilhardus REINICK: Disputatio medica de uteri delapsu, supressionis urinae et subsequentae mortis causa. Gedani 1732. (sygn. Sa 30 8°)
- Georgius REMUS: Disputatio medica inauguralis de functione pulmonis [...] pro gradu doctoratus. Lugduni Batavorum 1711. (sygn. Fa 69 8°)
- Christianus SENDEL: De religione medici. Gedani 1740 (sygn. Sa 30 8°)
- Johannes Ernestus STEINHART: Dissertatio inauguralis de atherapeusia morborum [...] pro impetrandis honoribus privilegiisque doctoralibus. Francofurti ad Viadrum 1694 (sygn. XIX q. 83d)
- Salomon Ernst STEINHART: Dissertatio inauguralis medica de epilepsia uterina [...] pro doctoratus gradu. Francofurti ad Viadrum 1726 (sygn. XIX q. 83d)
- Gotfried STUVE: Disputatio medica inauguralis de virium imbecillitate [...] pro gradu doctoratus. Lugduni Batavorum 1691 (sygn. Fa 69 8°)
- Johannes VOGETIUS: Disputatio medica inauguralis de morbis haereditariis [...] pro gradu doctoratus. Lugduni Batavorum 1696 (sygn. Fa 69 8°)
- Otto Joachimus WILLER: Disputatio medica de infantis post matris obitum partu. Gedani 1742 (sygn. Sa 30 8°).

DISSERTATIONS OF GDAŃSK DOCTORS IN THE COLLECTIONS OF THE GDAŃSK LIBRARY – RESEARCH PERSPECTIVES

Being one of the most important centres in the history of Polish medicine, Gdansk attracted many eminent doctors. Physicians (municipal doctors) and professors from the anatomy department of the Academic Gymnasium Danzig won their doctoral degrees at European universities, and when arriving in Gdansk, they often provided a copy of their dissertation to the Library of the City Council. The article presents results of the initial analysis of the medical print resources kept by the Gdansk PAN Library, including works by the Gymnasium graduates and doctors' publications other than their doctoral dissertations printed in Gdansk. A comparative analysis of the selected twenty five prints (call marks Fa 69 8°, Sa 30 8°, XIX q. 83d, XIX q. 83f) was carried out with a view to determining the potential research problems and their relationship with the relevant sources.

Keywords: history of Gdansk medicine, Gdansk in the early modern period, medical prints, doctoral dissertations

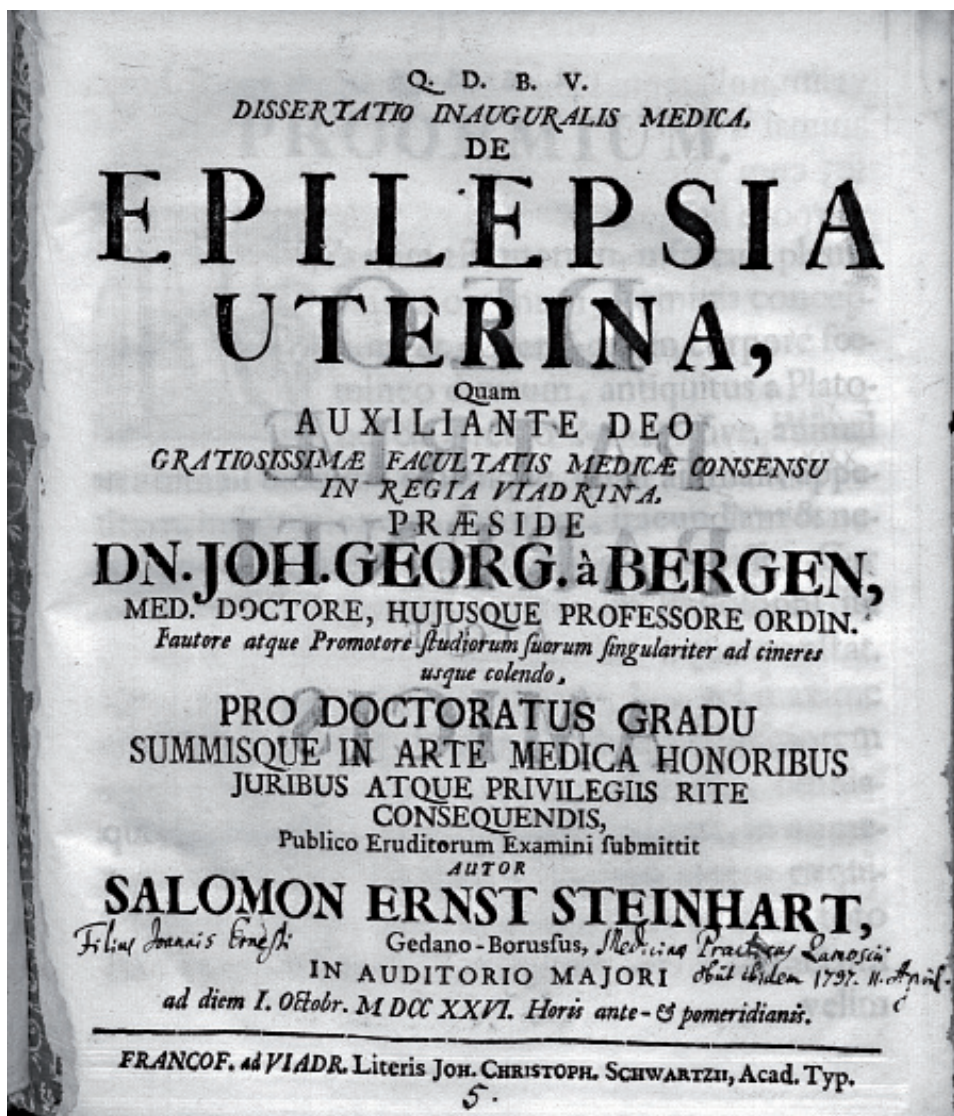
DISERTATIONEN DER DANZIGER ÄRZTE IN DER BÜCHERSAMMLUNG DER DANZIGER BIBLIOTHEK – FORSCHUNGSPERSPEKTIVEN

Danzig zog als einer der wichtigsten Zentren in der Geschichte der polnischen Medizin der Neuzeit viele bedeutsame Ärzte an. Phisyker (Stadtärzte) und Professoren der Fakultät der Anatomie des Akademischen Gymnasiums in Danzig erlangten den Doktorgrad an den europäischen Universitäten. Nachdem sie in Danzig angekommen waren, übergaben sie ein Exemplar ihrer Disertationen der Bibliothek des Stadtrates.

Im Artikel werden die Resultate der Vorerkennung der Bestände der medizinischen Drucke in der PAN Biblioteka Gdańska dargestellt. Dabei werden auch die in Danzig gedruckten Arbeiten der Gymnasiumsabsolventen und andere Arbeiten unter anderem die Doktorpublikationen der Ärzte berücksichtigt.

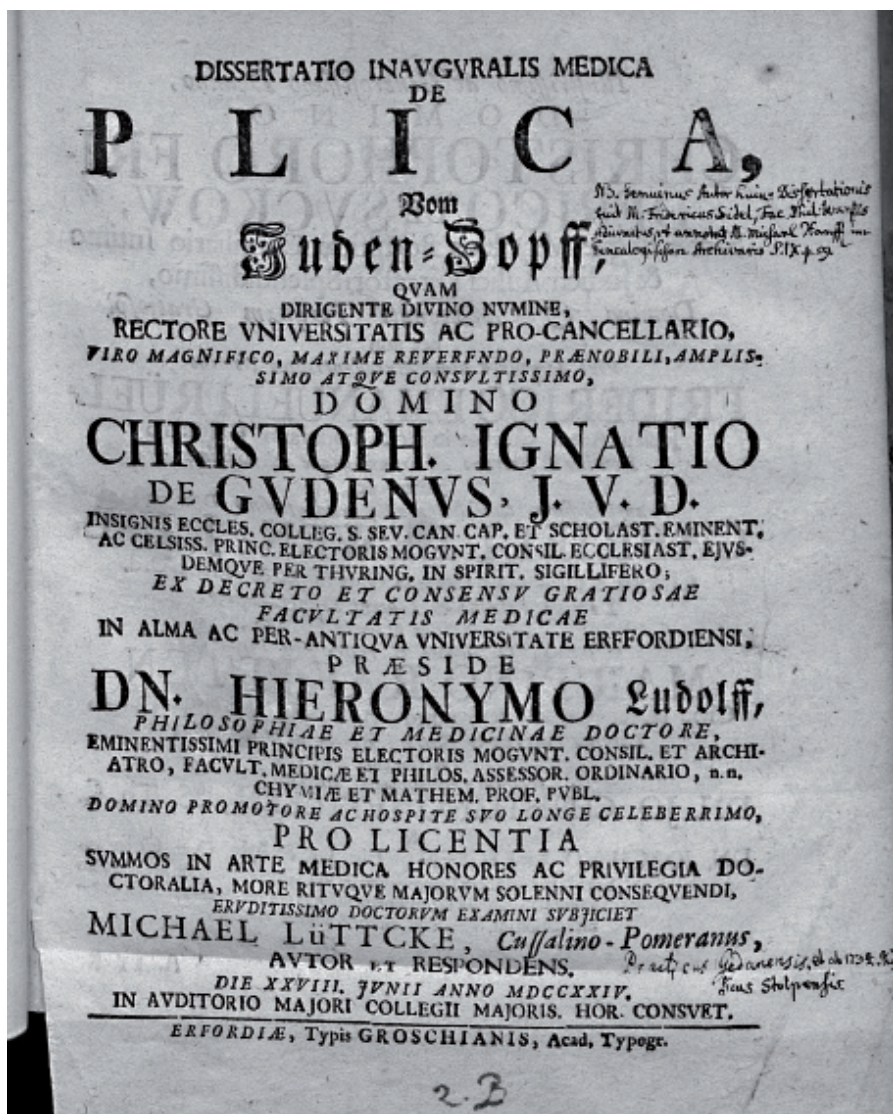
Um das Ziel der Erkennung der potenziellen Forschungsprobleme und derer Relationen mit der bestehenden Fachliteratur zu erreichen, wird eine vergleichende Analyse am Beispiel der 25 ausgewählten Drucke durchgeführt.

Schlüsselwörter: Geschichte der Danziger Medizin, Danzig in der Neuzeit, medizinische Drucke, Disertationen.

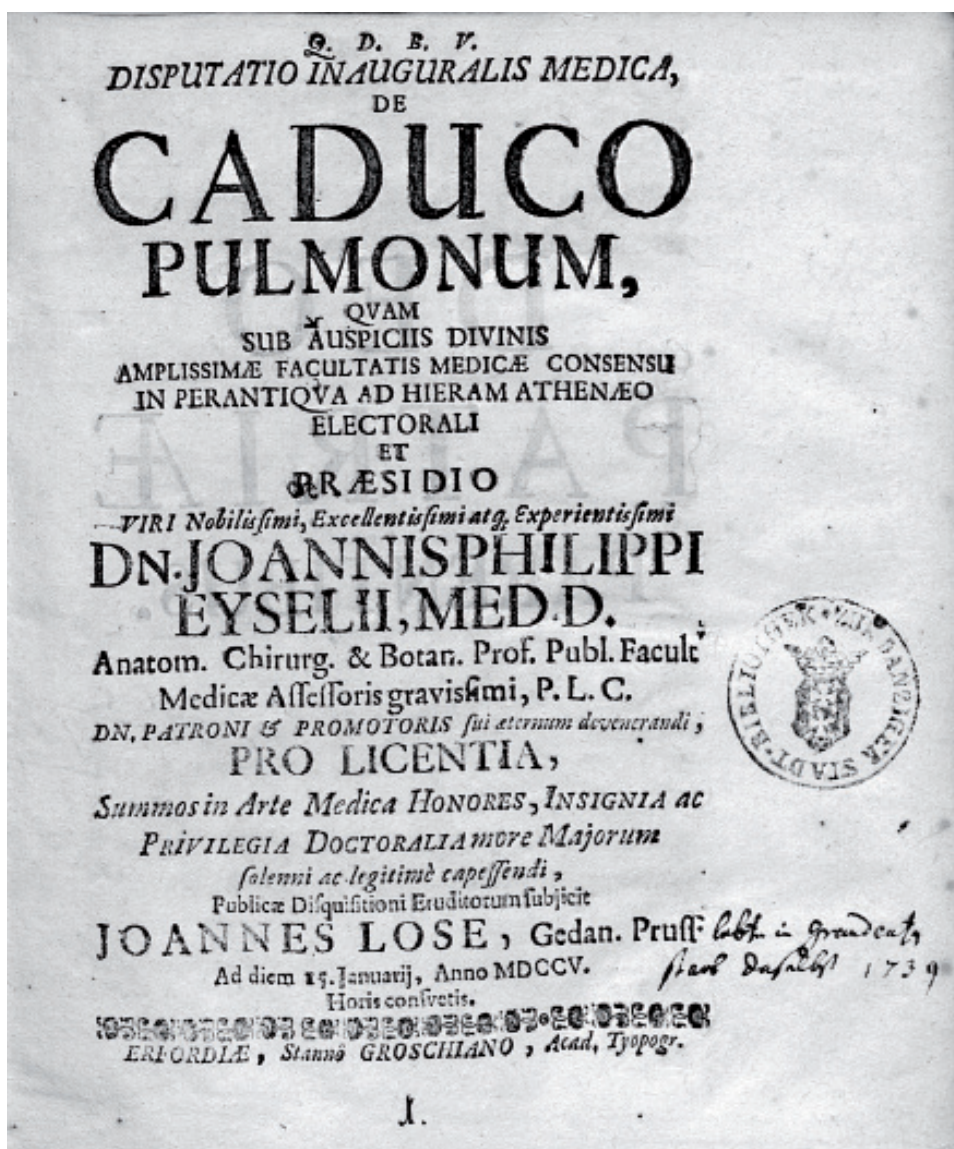

1. Strona tytułowa rozprawy Salomona Ernsta Steinharta, *Dissertatio inauguralis medica de epilepsia uterina*, Francofurti ad Viadrum 1726 z odręcznymi dopiskami biograficznymi (PAN Biblioteka Gdańska)

2. Strona tytułowa rozprawy Michaela Lüttckego, *Dissertatio inauguralis medica de plica vom Juden-Zopff*, Erfordiae 1724 z odręcnymi dopiskami biograficznymi (PAN Biblioteka Gdańska)

3. Strona tytułowa rozprawy Joannesa Losego, *Disputatio inauguralis medica de caduco pulmonum*, Erfordiae 1705 z odręcznymi dopiskami biograficznymi (PAN Biblioteka Gdańska)

4. Strona tytułowa rozprawy Daniela Gödtkego,
Disputatio anatomica de structura medullae spinalis et inde provenientium nervorum,
 Amstelodami 1666 z odręcznymi dopiskami biograficznymi
 (PAN Biblioteka Gdańska)